

Hétköznapi visszapillantások:

Visszacsendő nevek, visszacsengő hirdetések...

Van új a nap alatt? Bizonyára! Mégis meglepő, hogy mily sok dologgal találkozunk ismét 70–80 év távlatából. Valószínű írhatnék 120–150 évet is, de most egy 1942-es kiadvány került a kezembe, és ez a kis 88 oldalas füzet meglepő információkkal szolgál, akár a 80 felettieknek, akár a még iskolapadot koptató leendő mérnök generáció számára is.

Mire is akadtam? „Új anyagok” címmel 1942-ben a Budapesti Nemzetközi Vásár által kiadott, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara által összeállított anyagról, kiskönyvről van szó.

Sok az „új név”: BNV, BKIK, pedig eltelt 71 év! Nos, akkor a háború kelles közepén ez a kis kiadvány biztos jóval komolyabb információtömeget jelentett, mintsem ma a szinte fel sem lapozott hasonló kiadványok.

A mű alcíme: „Tájékoztató a Magyar Föld Kincseiből előállítható újabb ipari anyagokról és készgyártmányokról”. Az Atheneum adta ki, *Kárpáti Aurél* igazgató, mint felelős nyomda, és *dr. Futó Mihály* a felelős kiadó.

A kötet cím nélküli előszava szívbemarkoló mondatokkal kezdődik: „A világháború sokkal jobban mint valaha, a nyersanyagok kérdését állította gazdasági életünk középpontjába. A tengerzár a háború előtti gazdasági kapcsolatokat egy csapásra megszakította, s ezáltal kérdéssé tette az ország ipari üzemeinek anyagellátását, úgyhogy sor került a hadifontosságú nyersanyagokkal való központi

gazdálkodásra, sőt a legkülönfélébb anyagtakarékosági intézkedések egész sorára is. Ebben a helyzetben különös jelentőségük van azoknak az új anyagoknak, amelyekkel most a harcban álló Európa vívja önvédelmi harcát, s amelyek már az eddigi tapasztalatok szerint is sokszor az eredeti nyersanyagoknál is nagyobb használhatóságuk révén olyan eredményesen helyettesítik a túloldalról sorsdöntőnek hitt tengerentúli nyersanyagokat.

Ez a kis füzet kettős célt szolgál, amikor rövid összefoglalásban ismerteti a legfőbb hazai alapanyagokból gyártható fontosabb új anyagokat. Egyrészt a közönséget és a termelő ipart szándékozik megismertetni velük, hogy elősegítse termelésük és fogyasztásuk bevezetését, s így enyhítve az ország nyersanyag gondjait. Másrészt azonban – abban a meggyőződésben, hogy ezeknek az új anyagoknak a nagyobb része nem kényszerhelyzetben született átmeneti szükségmegoldás, hanem a korszerű vegyészeti ipar egy-egy vívmánya – ezek a sorok a távolabbi magyar jövőt is igyekeznek szolgálni...”

Aztán a további nyolc oldalon tartó előszót követően, tartalomjegyzék nélkül ismerteti az alábbi anyagokat, illetve leginkább felhasználási lehetőségeiket, segítve a háborús hiány okozta helyzetet. Így szóba került: a fa, a szén, a kőolaj, a földgáz, a bauxit (e fejezeten belül az alumínium), a kősó, és az olajmagvú növények.

Végül a „Pamutosítás” c. írás adja az anyagismertetések záró fejezetét. A felsorolt fő fejezeteket három feldolgozási folyamatára követi: a kőolajról, a fáról és a szénről, majd egy műszaki táblázat következik „Alumínium ötvözetek” címmel a fém legfontosabb tulajdonságainak és felhasználási területeinek a bemutatásával.

Az alumíniumos táblázat és a hirdetések között egy a mai életvitelünknek és gondolatvilágunknak igencsak furcsa írás következik: „Új anyagok felhasználása a lábbelikészítő iparban” címmel. Többször átlapoztam az anyagot, mire rájöttem, hogy a négyoldalas kötött szöveg a „Lábbeli Központ” hirdetése, és ezt követően sorjázna a hirdetések, 71 év ide vagy oda. Előbb a KÁBELGYÁR Részvénytársaság (Bp. Fehérvári u. 120.) egész oldalas hirdetése, aztán a NORRIS gyártmányok *Kratochwill Alberttől* (műszaki-, elektro- és rádiótechnikai cikkek prés vagy fröccsöntött eljárással). Aztán az Ihor műanyagcsapágyak az ISOLA Művek Rt.-től. Záró hirdetés oldal a „ROHAM CIPÓTALP” a „vízhatlan és elpusztíthatatlan”! Azt hinnénk, hogy vége, de nem: jön egy bekeretezett oldal: „Magyarország egyik legfejlettebb, legizmosabb ipara a textilipar” címmel. Meglepő, és kérdésre ösztökél: Hol vagy ma textiliparunk?

A kérdés azonban el is gondolkodtat: **Remélem leszünk még fémkohászok!**

 Hajnal J.

Nemak szakmai nap a Miskolci Egyetemen

A hengerfejöntés magyarországi fellegvára már 20 éve folyamatosan fejlődik és látja el a világot öntvényekkel. VAW Alumíniumtechnika Kft.-ként ismerte meg Magyarország az öntödét, mely később HYDRO, néhány éve pedig Nemak Győr Alumíniumöntöde Kft. néven egy világcég tagja lett.

A Nemak Győr Kft. és a Miskolci Egyetem közötti együttműködések több mint 10 éve folyamatosan követik egymást, mindkét fél kölcsönös megelégedésére. Számptalan hallgató fordult meg Győrben, akik nyári szakmai gyakorlati idejüket töltötték ott, szakdolgozatukat, vagy esetleg TDK-dolgozatukat készítették el. A közös

kutatások és együttműködések újabb lépése volt, mikor létrejött a Miskolci Egyetem „Alumíniumöntészeti kihelyezett oktató laboratóriuma” a Nemak Győr Kft.-nél.

Új fejezet kezdődött, mikor a cég egyértelmű lépéseket tett a tehetség-gondozás és szakember-utánpótlás támogatása érdekében. Eme fejezet

első lépése volt, amikor nyílt pályázatot hirdetett meg a „Nemak-díj” elnyeréséért a Miskolci Egyetem Tudományos Diákköri Konferenciáján 2012-ben, a legjobb öntészeti témájú előadásért, külön BSc- és MSc-képzésben résztvevő hallgatók számára. BSc-kategóriában *Bejczy Balázs* III. éves hallgató, míg MSc-kategóriában *Kulcsár Tibor* nyerte el a díjat.

A következő lépést jelentette a „Nemak ösztöndíj-program” meghirdetése BSc nappali tagozatos, öntészeti szakirányos hallgatók számára. A program népszerűsítésére és a cég, cégcsoport jövőképeinek bemutatására 2013. május 16-án rendeztük meg az I. Nemak Szakmai Napot a Miskolci Egyetemen.

A szakmai nap első felében a Nemak Győr Kft. vezetősége tartott előadásokat konferencia keretében, melynek levezető elnöke *dr. Palotás Árpád Bence* professzor, karunk dékánhelyettese volt.

David Toth, a cég ügyvezető igazgatója nyitotta meg az előadások sorát, aki mind a győri, mind a globális megjelenésről beszélt, valamint bemutatta, hogy melyek azok a kulcsfontosságú szempontok, amelyek sikeressé teszik a magyarországi vállalatot.

Major Hédi HR vezető a Nemak ösztöndíj-programját ismertette. Előadásában részletesen kitért arra, hogy miért döntöttek a program elindítása mellett, mi a program célja és milyen előnyökkel jár, ha valaki bekerül a programba. Nem utolsósorban elmondta, hogy melyek a programba való bekerülés feltételei.

Dr. Dúl Jenő előadásában az ipari partnerekkel való kutatási együttműködések fontosságát emelte ki, ezen belül is az elmúlt 10 év jelentősebb Miskolci Egyetem – Nemak közös kutatási témáit. Beszédében vázolta a következő időszak lehetséges témáit, valamint nagy hangsúlyt fektetett a hallgatók aktív bevonásának fontosságára ezekben a kutatási témákba.

Dr. Fegyverneki György az általa vezetett Termék- és Folyamatmérnökség (TFM) csapatáról, mindennapi feladataikról beszélt, valamint arról, hogy a cég teret enged a mérnöki elme szárnyalásának is; ez utóbbit képekkel is szemléltette. Második prezentációjában a világméretű cég-

■ Dr. Dúl Jenő fogadta a Nemak Győr Kft. küldöttségét

nél való elhelyezkedés előnyeit mutatta be, példaként felhozva *Czeglédi Miklós* folyamatmérnök Mexikóban eltöltött 10 hónapját, ami a továbbképzés és tapasztalatcsere szellemében telt el.

Török Róbert szenior termékmérnök a cégnél eltöltött közel 10 évről, tapasztalatairól, feladatköreiből számolt be. Előadásában megismertette a hallgatósággal egy új termék bevezetésével kapcsolatos hosszú és aprólékos előkészületi munkálatokat, amelyeket általában a linzi fejlesztőközponttal közösen végeznek.

Juhász Gábor junior folyamatmérnök a cégnél írt szakdolgozatának körülményeiről és a cégnél eltöltött első 10 hónapjának élményeiről, feladatairól szólt.

Az előadók sorát *Kovács Zoltán* III. éves öntész-hőkezelő szakirányos hallgató zárta, aki tavaly a nyári szakmai gyakorlatát a Nemak Győr Kft.-nél töltötte negyedmagával. Elmondta, hogy a cég nagy figyelmet fordít arra, hogy a gyakorlat ideje alatt a hallgatók tudásvágyát kielégítsék, és megfelelő szakmai feladatokkal lássák el őket. Ezt bizonyítja, hogy *Biró Nóra*, *Bejczy Balázs* és *Kovács Zoltán*, akkor még másodéves hallgatók egyenként külön TDK-dolgozatot készítettek a cégnél elvégzett mérésekből, melyek közül *Zoltán* dolgozata az Országos TDK-konferenciára is eljutott.

A cég képviselőiben jelen volt még *Braun Zsolt* műszaki igazgató, *Rendes János* tanácsadó, *Scher-*

mann Imre melegüzem-vezető, valamint *Kertész Tünde* labormérnök a TFM-től.

A konferenciát vezetői megbeszélés követte, amelyen a Műszaki Anyagtudományi Kar és a Metallurgiai és Öntészeti Intézet vezetői képviselték egyetemünket. A NEMAK Győr Kft. vezetői hangsúlyozták, hogy a hazai viszonyok között egyedüli öntészeti szakemberképzés és öntészeti kutatóbázis fontos szerepet játszik a társaság termelési és fejlesztési feladatainak megoldásában. Az öntészeti partneri együttműködésre folyamatosan és hosszú távon is számítanak.

Dr. Gács Zoltán dékán tájékoztatta a partnercég vezetőit a MAK aktuális helyzetéről, az öntészeti oktatás és kutatás személyi feltételeinek megerősítését segítő kari szándékról. Egyetértett azzal, hogy az öntészeti kutatási-fejlesztési témákban a FOUNDRY-SOLID Egyetemi Innovációs Közhasznú Nonprofit Kft. – a Miskolci Egyetem és a Magyar Öntészeti Szövetség közös tulajdonú társasága – látja el az együttműködéshez tartozó feladatokat.

A szakmai programot állófogadás követte, ahol a cég képviselői készséggel álltak a hallgatóság, diákság rendelkezésére.

A szakmai napot a „Nemak Hagyományteremtő Szakestély” zárta, ahol a praesidiumon *dr. Grega Oszkár* a. Impala elnökölt, jobbán pedig *Kertész Tünde* a. Bio baby töltötte be a major domus szerepét. Dr. Dúl Jenő

a. Színes sóder avatta fel a szakestély kupáját, a tőle megszokott „zsák dióhéjban”, majd dr. Palotás Árpád Bence professzor a Pali tartotta meg nem is olyan komoly poharát. A szakestély vidám hangulatáról gondoskodott mindannyiunk jó barátja, *Kiss Csaba* a. Balhész Charley, akinek ez

volt a 402. szakestje! A szakest záraként dr. Fegyverneki György a. Fürtöske, vagy ahogy a mélyen tisztelt praeses hívta: dr. George Gunforhim minősítette a krampampulit.

Zárszóként leírható, hogy a szakmai nap eredményesen, jó hangulatban telt el, a hallgatóság fontos és

értékes információkkal lett gazdagabb!

Köszönet a NEMAK Győr Kft. vezetőségének és a szakmai napon megjelenteknek egyaránt!

Jó Szerencsét! Legyen Fényes Sikere a Kohásznak!

Leskó Zsolt

Negyven éves a dunaújvárosi vas- és acélszobrászat

Az országban, de egész Európában egyedülálló, egymilliárd forint eszmei értékű vas- és acélszobor együtttest tudhat magáénak Dunaújváros. Az 1974 és 2000 között megrendezett 12 művésztelep hozadéka nem csupán a 63 műemlékileg védett kortárs alkotás, hanem a szobrok születését övező szellemi műhely. Abban a korban kezdte meg működését a dunaújvárosi Vas- és Acélszobrász Alkotótelep, amikor a kultúrpolitika az úgynevezett „3T” (Tilt – Tűr – Támogat) mentén szabályozta az alkotás folyamatát is. Többek között annak a *Galántai Györgynek* a pályamunkáit fogadta el több alkalommal az Ítéző Művészeti Tanács, aki éppen a „Tűr” kategóriába tartozott. Három nagyméretű szobra, a „Jövőbejárat”, a „Félix=Viktória”, valamint a „Lemezplasztika” a Dunai Vasmű üzemében, hozzáértő szakemberek közreműködésével készült el. A művésztelep kitorési pont volt a kor „kulturharcának” izlésbeli kényszeréből. De nem kevésbé érdekes annak az *Ingo Glassnak* az „Alfa+Omega” alkotása, aki a romániai diktatúrából menekülve úgy döntött, hogy a Duna partjának több pontján, több országban hagyja keze nyomát. Ily módon a pentelei fennsíkon nemcsak egy sajátos kultúra teremtődött, hanem a város közterein a kortárs képzőművészet jelentős alkotásait felvonultató szoborpark is létrejött. Időtálló anyagból, időtálló térben állnak a szobrok a maguk formai sokszínűségével, üzeneteivel, különlegessé téve a Duna-parti panorámát és arborétumot.

A Városi Tanács, a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Kohó- és Fémipari Főiskolai Karának vezetése, valamint a Dunai Vasmű vezérigazgatója, *Borovszky Ambrus* támo-

gatásával megkezdte munkáját a művésztelep 1974 májusában, a főiskola tanműhelyében. Az első résztvevők: *Csáji Attila*, *Csikszentmihályi Róbert*, *Magyar György*, *Seregi József*. A szervezők: *Birkás István*, *Erdész László*, *Friedrich Ferenc*. A következő évben is megrendezték, s hamarosan a város köztereire, illetve a Duna-parti sétautak mellé kerültek az első nagyméretű acélszobrok. *Dr. Szabó Ferenc* vezérigazgató döntése alapján az alkotómunka 1977-ben a Dunai Vasmű különböző üzemeibe tevődött át, s az alkotótelep 1983-tól nemzetközivé bővült, 1987-től tanácskozással, úgynevezett szimpóziummal is kiegészült.

A Dunaújvárosi Városi Tanács és a Dunai Vasmű vezetése 1989-ben döntött a Dunaferr-Art Dunaújváros Alapítvány létrehozásáról. A kuratórium elnöki teendőivel *Klein András Miklóst* bízták meg. Az alapítvány feladata a művésztelepek megszervezése, illetve a szoborvagyonról gondoskodás lett. Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata és az alapítvány az évenkénti támogatásról együttműködési megállapodást kötött, az ebből befolyt összeget az alkotások állagmegóvására fordították. Az utolsó alkotótelepet 2000-ben rendezték. A 12 dunaújvárosi alkotótelepnek 54 képzőművész vendége volt, közöttük 18 külföldi szobrász. A résztvevők között több olyan művész is található, aki többször vett részt pályázat útján, vagy meghívottként az alkotómunkában.

A Nemzeti Galéria kezdeményezésére 2011. január 31-én a 63 vas- és acélszobrot a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal védetté nyilvánította, indoklásában a szoborparkot a magyar egyetemes képzőművészeti kul-

■ Egy alkotás a szoborparkból

túra fontos részeként határozta meg.

A kisebb művek gyűjteménye a művelődési ház, az MMK udvarában látogatható, s 2010-ben vette fel a Nicolas Schöffer Európa Szoborpark elnevezést. A város szívében található gyűjteménnyel kívánjuk felhívni a figyelmet a Duna-parti szoborparkra, de azt is szeretnénk, hogy fordítva is működjön: akit érdekelnek a nagyméretű konstrukciók, tekintse meg a kisebb, de legalább olyan izgalmas alkotásokat is – fogalmazott *Ézsias István* szobrászművész, a nemzetközi kiállítás kurátora.

Az erős támogatottság hatalmas kitorési pontot jelentett Nyugat-Európa, a szakma felé – értékelte az elmúlt évtizedeket az alapítvány nemrégiben megválasztott új elnöke, *Várnai Gyula* Munkácsy-díjas képzőművész.

Amióta létezik az alkotótelep, s az annak nyomán létrejött a szoborpark,